

LIETUVOS MOKSLEIVIŲ SĄJUNGA

PATVIRTINTA

Lietuvos moksleivių
sąjungos 2025 m. sausio
mėn. 25 d.

XXXIX Neeilinėje
Asamblėjoje Protokolo
Nr.

LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Lietuvos miestų ir rajonų savivaldybėms

REZOLIUCIJA DĖL MOKINIŲ ĮSITRAUKIMO Į SOCIALINES-PILIETINES VEIKLAS GERINIMO LIETUVOJE

2025 m. sausio 25 d.

Šiauliai

Lietuvos moksleivių sąjunga (toliau – LMS), vienintelė mokinių interesus atstovaujanti ir mokinių tarybas vienijanti organizacija Lietuvoje, veiklą vykdanči 46-iose šalies savivaldybėse, **siekia atkreipti sprendimų priėmėjų dėmesį bei skatina reaguoti į vyraujančią pasyvumo problemą savanorystės / įsitraukimo į socialines-pilietines veiklas srityse ir**, jog prasmingai panaudojus socialinei-pilietinei veiklai skirtas valandas yra įgyjama žinių, patirties naujose situacijose, gerėja socialiniai įgūdžiai, ugdomos pagarbos, tolerancijos vertybinės nuostatos bei stiprėja motyvacija aktyviai veikti visuomenėje.

Valstybės ateities vizijoje „Lietuva 2050“ nurodoma, kad, atsiremami į bendruomeniškumo ir tapatybės išsaugojimo siekius, laisvės, lygybės, pagarbos žmogaus orumui ir teisingumo vertybes, norime, kad Lietuva taptų tokia valstybe, kurioje žmonės rinktųsi kurti savo gyvenimą – tokį, kokį patys būtų pasirengę ginti¹. Tikime, kad pilietiškumo puoselėjimas yra šalies savikūros, tapatybės ir meilės tėvynei pagrindas.

Strateginiai valstybės dokumentai numato, kad švietimo ir mokymo misija yra suteikti kiekvienam, su Lietuva save siejančiam asmeniui, savarankiško ir aktyvaus gyvenimo pagrindus,

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybė, VALSTYBĖS PAŽANGOS STRATEGIJA „LIETUVOS ATEITIES VIZIJA „LIETUVA 2050“, paskelbta 2023 m. gruodį <https://lr.lt/media/viesa/saugykla/2023/12/pkvNdKV10fk.pdf>.

padėti nuolat tobulinti savo gebėjimus tapti visaverčiu demokratinės visuomenės nariu, aktyviai dalyvaujančiu socialiniame, ekonominiame ir kultūriniame gyvenime². Pažymėtina, kad švietimas turi būti įgyvendinamas laikantis nuostatos, kad asmenybės brandai yra svarbi racionali visų ugdymo sričių pusiausvyra, siejama su šiandieninėmis valstybės ir pasaulio aktualijomis. Visų pakopų – bendrojo ugdymo, profesinio ugdymo, aukštojo mokslo – formalusis ir neformalusis švietimas turi būti integralūs ir tarpusavyje vienas kitą papildantys, o tinkamas ir savalaikis socialinis ir pilietinis ugdymas yra neatsiejama to dalis.

2017 m. Nacionalinio Švietimo NVO tinklo atliktoje „Pilietiškumo studijoje“ buvo nustatyta, kad Lietuvos mokiniai turi geresnį teorinį pilietinio ugdymo parengimą, bet smarkiai atsilieka nuo savo bendraamžių Europoje pagal praktinį dalyvavimą pilietiniame gyvenime. Praktinio dalyvavimo pilietiniame gyvenime skatinimas neatsispindi ir pilietiškumo pagrindų bendrojoje programoje – analizuojant 9-10 klasių ilgalaikius planus, praktinėms veikloms skiriamos tik 2-3 valandos per metus. Dėl išvardintų priežasčių kyla poreikis įtraukti moksleivius į pilietinę-praktinę veiklą kitais būdais, pabrėžiant jos svarbą neformaliajame švietime. Mokiniai turi būti skatinami dalyvauti pilietiniame gyvenime įsitraukiant į nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) sektorių, dalyvaujant pilietinėse iniciatyvose, tačiau tam yra būtinas bendrojo lavinimo įstaigų ir NVO sektoriaus bendradarbiavimas. Tik kuriant tvarius bendradarbiavimo ryšius, supažindinant mokinius su socialinės-pilietinės veiklos galimybėmis ir svarba galime tikėtis didesnio mokinių ir ateities visuomenės įsitraukimo į pilietinį gyvenimą.

LMS vykdė tyrimą apie mokinių įsitraukimą į jaunimo nevyriausybinių organizacijų (toliau – JNVO) ir atvirų jaunimo centrų/erdvių (toliau - AJC) veiklas savivaldybių lygmeniu.³ Apklausos vykdymo metu buvo apklausti 2173 respondentai iš visos Lietuvos. Atsižvelgiant į tai, kad dėl veiksmų, kurie yra nurodyti dokumente, 69,9 proc. apklaustų respondentų nedalyvauja nei JNVO, nei jaunimo centrų/erdvių veiklose, todėl vykdyto tyrimo analizės pagrindu teikia siūlymus:

² Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Valstybinė švietimo 2013-2022 metų strategija, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, 2014 m.

³ Melita Mikalevičiūtė, Tyrimas apie mokinių dalyvavimą JNVO ir atvirų jaunimo centrų/erdvių veiklose savivaldybių lygmeniu, Google Docs, https://docs.google.com/document/d/1rAiBjmjsgYRDv-Ksl6269lw__QM-Z6y0/edit?usp=sharing&ouid=116707200605072255103&rtfpof=true&sd=true.

1. SADM ir ŠMSM skirti lėšų mokymų ciklui vykdyti, paruoštam pagal aktualiausias išorinės komunikacijos tendencijas, kuris būtų skirtas JNVO ir AJC komunikacijos srities kompetencijų ugdymui ir žinių apie informacijos sklaidos svarbą, siekiant į veiklas įtraukti daugiau mokinių, gilinimui. Veiklose nedalyvaujantys respondentai (51,6 proc.) ir veiklose dalyvaujantys respondentai (13,2 proc.) negauna pakankamai informacijos apie JNVO veiklas. Veiklose nedalyvaujantys respondentai (39,5 proc.) ir veiklose dalyvaujantys respondentai (9,8 proc.) negauna pakankamai informacijos apie AJC veiklas. Taip pat respondentai įvardija nepakankamą informacijos apie JNVO ir AJC veiklas kiekį kaip priežastį, dėl kurios nesirenka savanoriauti ir/ar įsitraukti. Mokymai užtikrintų, jog JNVO ir AJC gautų žinių ir kompetencijų išorinei komunikacijai vykdyti, sukurtų didesnę atsakomybės pojūtį ją vykdyti tikslingai, suteiktų daugiau pasitikėjimo kuriant aktualų bei patrauklų turinį mokiniams.

Aktualiausių išorinės komunikacijos tendencijų pavyzdžiai:

- Vaizdo įrašai ir vaizdiniai formatai, trumpi vaizdo įrašai, tokiose socialinių tinklų platformose kaip „TikTok“ ar „Instagram“, kurie tapo labai populiarūs ir yra naudojami tiek rinkodarai, tiek informacijos perdavimui;
- Bendradarbiavimas su nuomonės formuotojais, kurie turi siauresnę, bet labai įsitraukusią sekėjų, tam tarpe ir mokinių, bazę. Tai leidžia pasiekti tikslesnes auditorijas ir didesnę įtakos lygį;
- Duomenų analizės įrankiai, kurie įvertina komunikacijos strategijos efektyvumą;
- Turinys socialiniuose tinkluose („Facebook“, „Instagram“ ir t.t.), kuris informacijos sklaidai naudoja aktualiausias socialinių tinklų tendencijas (angl. Trends).

2. Savivaldybių švietimo skyriams įpareigoti Ugdymo įstaigų vadovus supažindinti Lietuvos bendrojo ugdymo įstaigose dirbančius socialinių - pilietinių valandų kuratorius su 2024 m. ŠMSM pateiktomis rekomendacijomis organizuojant socialinę - pilietinę veiklą⁴ bei rekomenduojame socialinių - pilietinių valandų kuratoriams su anksčiau minėtomis rekomendacijomis supažindinti Lietuvos bendrojo ugdymo įstaigose veikiančias mokinių tarybas ir besimokančius mokinius. ŠMSM 2020 m. vykdytoje

⁴ Švietimo mokslo ir sporto ministerija

https://smsm.lrv.lt/public/canonical/1734438070/6196/rekomendacijos_12_04.pdf

švietimo problemos analizėje⁵ teigiama: „Didelė dalis pasiūlymų buvo susiję su socialinių valandų skaičiumi: mokiniai siūlė panaikinti šias valandas, mažinti jų skaičių arba padaryti socialines valandas neprivalomas, „nes pagalba neturi kilti iš prievartos“. LMS atlikto tyrimo rezultatai rodo, jog situacija nuo 2020 m. nepasikeitė. Šiuo metu mokiniai vis dar žiūri į socialines - pilietines valandas kaip į prievolę, o ne pilietinę veiklą. Mokiniai vis dar susiduria su sunkumais ieškant tinkamos vietos įsitraukiant į pilietinę veiklą, manome, kad svarbu peržiūrėti ir kokias veiklas mokyklos užskaito, kokio pločio yra socialinių - pilietinių valandų spektras. Remiantis ŠMSM pateiktomis rekomendacijomis, Ugdymo įstaigos socialinę - pilietinę veiklą galėtų vykdyti kokybiškiau ir efektyviau.

- Manome, jog yra būtina didinti mokiniams patrauklios, aktualios socialinės-pilietinės veiklos įvairovę mokykloje, o ypač – už mokyklos ribų. Tam reikėtų įsigilinti į socialinės-pilietinės veiklos organizavimo rekomendacijas, mokykloms keistis gerą patirtimi, išklaudyti mokinių nuomones, labiau įtraukti tėvus į socialinių-pilietinių veiklų paiešką ir skatinti juos prisidėti prie veiklų įgyvendinimo ir aptarimo, aktyviau ieškoti socialinių partnerių.
- Būtina labiau atsižvelgti į mokinių ir mokyklų atstovų, atsakingų už socialinį-pilietinį ugdymą, nuomones dėl socialinės-pilietinės veiklos trukmės: privalomas valandas diferencijuoti ir individualizuoti pagal mokinių amžių, užimtumą, specialiuosius ugdymosi poreikius.
- Organizuoti kvalifikacijos tobulinimo kursus už socialinį-pilietinį ugdymą atsakingiems mokyklų darbuotojams, stiprinti jų gebėjimus ugdyti mokinių socialines-pilietines kompetencijas, patraukliai paaiškinti socialinės-pilietinės veiklos prasmę ir naudą, motyvuoti mokinius, ugdyti jų patirčių reflektavimo gebėjimus ir įgūdžius ir kt.
- Drausti kaip socialines-pilietines valandas mokiniams įskaityti už finansinę ar barterinę paramą mokyklai ar kitoms organizacijoms.

3. ŠMSM ir Ugdymo įstaigų vadovams organizuoti socialinę - pilietinę veiklą hibridiniu būdu, suteikiant galimybę mokiniams pusę reikiamų socialinių - pilietinių valandų (50

⁵ Švietimo mokslo ir sporto ministerija <https://smsm.lrv.lt/public/canonical/1725262071/5912/Socialine-pilietine-veikla.pdf>

proc.) surinkti per specialiai tam skirtas dienas (ang. “Social action days” arba “Community service days”) ir įtraukti jas į bendrąjį ugdymo planą. Nedalyvaujantieji JNVO ir AJC veiklose respondentai tyrime laiko stoką pateikė kaip vieną dažniausių nedalyvavimo JNVO ir AJC veiklose priežasčių. Remdamiesi geraisiais užsienio šalių pavyzdžiais (Olandijos⁶, Japonijos⁷ ir t.t.) siūlome bent kas du mėnesius organizuoti socialinės - pilietinės veiklos dienas mokyklose, kurių metu mokiniai skirtų savo laiką savanorystei, dalyvavimui JNVO, ACJ ir kitų organizacijų bei įstaigų veiklose. Mokiniai už savo veiklas, nuveiktas minėtų dienų metu, turėtų atsiskaityti savo socialinės - pilietinės veiklos kuratoriui, kuris patvirtintų mokinio dalyvavimą ir įsitraukimą bei gautą socialinių - pilietinių valandų skaičių.

4. **SADM suteikti mokiniams didesnę pripažinimą už socialinę - pilietinę, visuomeninę ir savanorišką veiklą skiriant lėšų Jaunimo reikalų agentūros vykdomai Jaunimo savanoriškos tarnybos (toliau - JST) programai, jos administravimo tobulinimui, lankstumui akredituojant daugiau JNVO.** Tiek dalyjaunčiuosius įvairiose veiklose savivaldybių lygmeniu (76,2 proc.), tiek nedalyvaujančiuosius (54,9 proc.) papildomas 0,25 stojamojo balo stojant į Lietuvos aukštąsias mokyklas paskatintų savanoriauti ir aktyviau dalyvauti JNVO, ACJ, socialinėje - pilietinėje bei visuomeninėje veikloje. Pastebėtina, jog aktualu detaliau peržiūrėti JST veiklos įgyvendinimą siekiant skatinti įtraukų, įvairių savanoriškos veiklos organizavimą. Taip pat pasidalinti informacija skirta mokiniams apie JST programą su Ugdymo įstaigų vadovais socialinių pilietinių valandų kuratoriais ir ugdymo įstaigose besimokančiais mokiniais.

LMS Prezidentas

Jonas Trumpa

⁶ Europos Komisija, Mokymasis dalyvauti per formalųjį, neformalųjį ir savaiminį mokymąsi, Youth Wiki, <https://nationalpolicies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/netherlands/57-learning-to-participate-through-formal-non-formal-and-informal-learning>.

⁷ Nacionalinis švietimo politikos tyrimų institutas (NIER), Mokymasis visą gyvenimą Japonijoje <https://www.nier.go.jp/English/educationjapan/pdf/201109LLL.pdf>.
